

rozhovor s tvůrci a herci představení ***Smím tě políbit, než chcípnu?***

Příběhy velkých lidí vždy lákaly a lákají. Mezi takové patří i příběh o osudovém setkání básníků Arthura Rimbauda a Paula Verlaina v roce 1871. Toto setkání rozbilo napadrtý život Verlainův, jednoho z Komunardů žijícího v té době v poklidné měšťanské rodině. Setkání zároveň dalo vzniknout milostnému vztahu k mladičkému kontroverznímu Arturu Rimbaudovi. Výslednicí ale jsou básně, které budeme číst se zatajených dechem ještě za tisíc let. Příběh je ztvárněn ve vynikajícím filmu Agnieszky Holland Úplné zatmění s Leonardem DiCaprio a Davidem Thewlisem z roku 1995.

Šéf divadla v České Lípě **Jarek Hylebrant**, skladatel, básník a písničkář **Michal Vaněk** a jeho žena **Irena**

, písničkářka a muzikantka, se rozhodli, že tento příběh ztvární jako divadelní představení pro tři herce s názvem

Smím tě políbit, než chcípnu?

. Scénář napsal Jarek, který se ujal role Rimbauda, Michal převzal roli Verlaina a role Verlainovy ženy Mathyldy byla přidělena Halyně Iščenko. Irena Vaňková se ujala režie. Na koncertech kapely Zhasni i na samostatných Michalových vystoupeních se o chystaném představení dost povídalo, ale na premiéru v Jiráskově divadle v České Lípě jsme si museli počkat do letošního 20. února.

Ti tři na jevišti i režisérka si vzali, vyjádřeno v herecké řeči, na sebe velikou, ale nádhernou kládu. O tom, že ji nejen unesli, ale měli by ji nést i dál, svědčil závěrečný potlesk. Těžké téma mohou zvládnout jen ti, kteří do toho dají celou duši. O tom, že tomu tak v případě představení v České Lípě bylo, jsem plně přesvědčen.

Fotografie z představení

foto:

Lukáš Pelech

©

Jarek Hylebrant: Jsme rodina na jevišti

Napsal uživatel Tomáš Pohl
Úterý, 11 Březen 2008 04:00

O tom, jak představení vznikalo, je následující rozhovor s Michalem Vaňkem (MV), Irenou Vaňkovou (IV) a Jarkem Hylebrantem (JH), o který jsem požádal bezprostředně po představení:

Michale, proč jste volili jako téma představení právě téma vztahu dvou prokletých básníků?

MV: Sešli jsme se s Jarkem a s mou ženou Irenou a řekli jsme si, že chceme udělat společně divadlo. Dali jsme si týden na rozmyšlenou a zajímavé je, že po týdnu jsme se všichni shodli na tématu prokletých básníků Verlaina a Rimbauda.

Už jsi někdy s Jarkem spolupracoval na nějakém divadelním projektu?

MV: Ne, tohle je první společný projekt.

Kdy tento projekt vznikl? Víš, žeš o tom na koncertech mluvil už před delším časem.

MV: No, neměl bych říkat, že to trvalo tak strašně dlouho?

Jen to řekni!

MV: Trvalo to tři roky a byly tam přestávky způsobené tím, že jsme měnili tři herečky v titulní roli Mathyldy. A hlavně jsme si na tom chtěli dát záležet, neuspěchat?

Dnes hrála Halyna Iščenko, kde jste ji získali?

MV: Hrála a bude hrát. Halynu viděl Jarek na představení českolipských ochotníků, a protože ho zaujala, zkusili jsme to s ní a nelitujeme.

Tvá žena Irena v představení nehraje, ale celé jej režíruje. Má nějaké předchozí režijní zkušenosti?

MV: Má zkušenosti s loutkovým divadlem, ale ona je rozená režisérka...

No, je to tvá žena...

MV: (Smích) Tak jsem to ale nemyslel.

Ireno, jaké je režírovat vlastního manžela?

IV: Strašně krásný, protože ho znám, vím, co od něj mohu čekat a vím, co od něj čekat nemůžu. Tak mu vlastně pomáhám a hledám cestičky, jak by to mohl zahrát, aby to působilo co nejpřirozeněji. Tak jsem mu jako žena mohla zametat cestičku, ale občas jsem mu to nedarovala. (Smích)

Michale, při představení jste použili i filmové dotáčky, kde jste je pořídili?

MV: Dotáčky jsme dělali nadvakrát, protože jsme napoprvé neuměli s kamerou dost dobře pracovat a některé záběry byly trochu přesvícené. Natáčeli jsme v okolí České Lípy a na Mladoboleslavsku, mém rodišti...

Našli jste i makové pole, a v záběru jede i parní lokomotiva. Kde jste její záběr získali?

MV: Zjistili jsme, kde lokomotiva pojede, po jaké trati...

To byla historická jízda?

MV: Ano, den předem jsme se zeptali, zda můžeme točit, ale musím říct, že není jednoduché, když se na vás valí lokomotiva, supí a čudí a valí se na vás...

Kdo měl v ruce kameru?

MV: Prakticky všichni, neměli jsme profesionálního kameramana. A dost jsme si to užívali.

Chtěl bych se zeptat, že ačkoli jste s Irenou muzikanti, zvolili jste klasickou hudbu. Proč jste zvolili tento výběr hudby?

MV: Bylo to docela dilema, zda volit vlastní nebo převzatou hudbu, ale nakonec jsme dospěli k závěru, že krásná hudba klasiků lépe vyvolá emoce.

Máš jako textař a básník nějaký vztah k prokletým básníkům a konkrétně k těm dvěma, o kterých je hra?

MV: Prokleté básníky obdivuji a vždy jsem je obdivoval. Vzbuzují ve mně velké emoce. Jsou chvíle, kdy jim jejich život závidím, jsou chvíle, kdy si říkám, tak bych žít nemohl. Jen kdybych vypil to, co oni, asi bych tu teď s tebou nemluvil...

Hraješ divadlo pro děti. Hrál jsi někdy role, kterým se říká vážné?

MV: Takhle vážnou ne, hrál jsem s novoborskými ochotníky spíše komediální role.

Ireno, co tě vedlo pustit se do tohoto krásného a zároveň tragického příběhu?

IV: Asi ta společná výzva a snaha dotáhnout to do konce přesto, že jsem věděla, že to bude dost velká dřina. Byly to docela legrační zážitky. Třeba na začátku, když se kluci podívali sobě do očí, začali se smát a bylo po zkoušce.

Spolupracovala jsi s Jarkem i na scénáři?

IV: Ano, jsem podepsaná i pod dramaturgií. Po napsání scénáře jsme jej s Jarkem ještě dodělávali, pracovali jsme i s literaturou. Nesměly tam při použití zkratky chybět základní informace.

Jarku, z čeho jste jako hlavní autor divadelního textu čerpal?

JH: Po nezávislé dohodě s Michalem a Irenou o jediném tématu jsem si sedl k počítači a za měsíc, či měsíc a půl, jsem přinesl první verzi scénáře. Stejně jako film Agnieszky Holland, jsem čerpal ze životopisů. S filmem máme dost společného, ale myslím si, že my jsme postupovali více poeticky a film je více naturalistický. Chtěl jsem, aby z představení vyplynulo, jaký ti dva básníci měli

Fotografie z představení

foto: Lukáš Pelech ©

přátelský vztah, jakým způsobem se k sobě chovali a jakým způsobem se ovlivňovali. Právě přes toto přátelství a vzájemné chování se oni dva stali těmi geniálními básníky a tvůrci poezie, která ovlivnila i Vítězslava Nezvala a další básníky Evropy, a nejen jí. Čerpal jsem i z vlastního pocitu, jakým způsobem může fungovat přátelství ovlivněné touhou tvořit, touhou něco dělat. Ale na druhou stranu, když jsem psal Arthura a Paula, byl jsem více jako autor spjatý s Paulem, protože Arthur je absolutně nepřizpůsobivý. Hledal jsem s ním nějakou spojitost.

Hledal jste něco, čím byste se s ním mohl ztotožnit?

JH: Ano, hledal.

Rimbaud působí jako zcela negativní postava, byť geniální básník.

JH: Byl to břídil, člověk, který vysával Paula, člověk sobecký, do sebe zahleděný, arogantní a namyšlený. Ale přesto bych řekl, že za těmito negativními rysy, kterým se bránil, protože měl poměrně těžké dětství a byl ve své době nedoceněný, toužil, byť si to nechtěl přiznat, aby byl slavným autorem. Když jsem hledal nějaký společný bod, tak krom tmavých vlasů jsem nenašel nic, protože ve všech situacích, v nichž jednal, já bych jednal přesně naopak.

Použil jste pro příběh jen tři postavy bez dalších, tvořících rodinné zázemí hlavních hrdinů. Přesto si myslím, že se vám zčásti podařilo vysvětlit motivy chování hlavních postav, ale předpokládám i informovaného diváka.

JH: My jsme prokleté básníky studovali od A až do Zet a několik měsíců jsme s nimi i žili. Když jsem šel například do obchodu a někdo mi řekl nějakou větu, cítil jsem, že budu odpovídat jako Artur. Pro mě je toto představení velkou hereckou a pracovní výzvou. Pracuji s lidmi jako Irča, Michal a Halyna a jsme rodina na jevišti a tato bezprostřednost bude přispívat i příběhu.

Tohle je vaše první role na jevišti?

JH: Ano, je to pravda. Je to můj debut a myslím, že nic lepšího než Arthura Rimbauda jsem si pro svůj začátek nemohl přát. Za dobu, kdy stojím v čele divadla, jsem měl možnost okoukat desítky představení. Mám vlastně školu takového okoukávače. (Smích)

Všiml jsem si, že v divadelním textu jste použil i verše, což není obvyklé.

JH: Všichni jsme si říkali, že chceme použít do příběhu básně, aby divák trošku nahlédl do tvorby obou básníků. Ke konci příběhu se prolínají jako dialogy verše.

Já bych to označil přímo jako divadelní novátorství. Proč jste se rozhodli svěřit průvodní text herci - profesionáloví?

JH: Od začátku jsme věděli, že text namluví pan Zdeněk Kašpar z Moravskoslezského divadla. Strašně mě mrzí, že se představení nedožil, ale nicméně věřím, že tu s námi byl a díval se. Setkal jsem se s ním jen na jediný den při natáčení textu.

Kam míříte po premiéře s představením?

JH: Pevně věřím, že míříme do celé České republiky (Smích). Míříme na přehlídku divadelních souborů v Děčíně a 15. dubna je repríza v Novém Boru.

Máte nějaké další projekty?

JH: Ano, ne náhodou tu byl režisér Dan Svátek. Máme společné filmové projekty a doufáme, že se zadaří. Michal mě s Irčou tlačí, abychom zkusili pro změnu nějakou komedii.

Takže, děkuji za rozhovor a všichni zlomte vaz!